

LÉT

állapot

„A haja szőke volt, mint színarany kalász” – lágyan, mézédeseen csordul a melódia, ügyetlenül bukdácsol utána a szöveg. „Az ajka olyan édes volt, mint cukros ananász.” A negédeskedést már akkor se szerettem, tizenöt évesen. A haja azért volt szőke, így énekeltük, „mert festette haját”, az ajka pedig azért mézes, „mert szacharint zabált”. A rím és a ritmus így is kifogástalan.

Most mégis megrendülök, amikor – hajnali álom – meghallom ezt a régmúlt mélyvizéből felmerülő dallamot. „A szeme tengerkék, zöld alapon, viharban pont ilyen a Balaton. . .” A tenger persze nem kék. Hajnalban feketék, később, napsütésben acélszürkék a habok. Jól látom, amikor felültetnek az ágyban. A Balatonhoz, a gyerekkoromhoz nem sok köze van.

Persze szőke lány is csak egyetlenegy volt az életemben. De hogy édes volt-e valóban az ajka, azt még róla se tudom.

Most mégis ezt a melódiát dúdolom. Nem felejtettem el. „Rám nézett biztatón, s nem tudtam, hol vagyok.” Az ilyen biztató tekintetektől ma már végigfut a hátamon a hideg. Azt pedig, hogy hol vagyok, még így, félálomban is tudom. Egy külön szobában, ahol ilyenkor éjjel csak az infúzió csepegését hallani. A szoba hosszában üvegfal. Alattam a tenger. Én pedig itt, a levegőben, tíz emelet magasan.

„Csak éreztem, hogy lázasan, feléje indulok.” Lágyan kavargó a dal. Hogy ki írta? Ki tudja ma már! Valami ágrólszakadt zenész, odaát, Keleten. Hát azt, hogy lázasan, eltalálta. De lábra állni, elindulni én egyhamar nem fogok.

„Már azt hittem, enyém, de hirtelen elszállt az álomkép. . .” Elszállna ez is, de most már én nem engedem. Kapitány Anni énekelte volna? Múlnak az órák. Fekszem, félálomban. Hallgatom.

Máskor helyszínekről álmodom. Hogy ma miért éppen a Körtér? Az álmoknak nem parancsol az ember. Talán a Zsiga bácsi miatt.

Későre jár, a Lordok Házába már behúzódtak a hajléktalanok. Söröskorsóból isszuk a vörösbort.

– Kár, hogy el kell menned! – hallom. Pedig nem kell, csak hát félek. Ha belekerülök valami razziába, elveszik a beutazó vízumomat.

Aki rám borul, Bandi, a barátom. A bokszoló, aki nem akarta kiverni az ellenfél fogát. Látta, hogy kiesett a fogvédője, de nem.

– Te meg tudnád tenni? – kérdezi.

A Körteret addigra már körbejártuk. Az egri borozót, a Thinsz cukrászdát, amiből az évek során Tünde lett. Elment az utolsó HÉV is, a tér közepén csak a két *homeless*: Szent Imre herceg, és a Zsiga bácsi maradt.

– Ne siess! – marasztal. A szeme könnyes. Így látom őt, valahányszor róla álmodom.

– Menjünk el valahová vacsorázni! A Borostyán ilyenkor még nyitva van!

– Holnap! – ígérem neki. Holnap!

Vigyáznom kell. Nem ihatom le magam.

Beáll a hatvanegyes is. Az éjjeli járat. A helyszínek mindig percre pontosak. A Villányi út sarkán zongorista klimpíroz. „Minden éjjel, hozzád kergetnek az álmok.” Horváth Jenő. Hát ez bizony így igaz. „Elmentem tőled, de rájöttem arra, hogy minden út hozzád vezet.” Nekem ez itt – mint mondják – a választott hazám. Mégis-mégis. Minek áltatni magam.

Múlnak az évek. A Thinsz cukrász fia sem megy haza többé. Stockholmban van a sírja. Engem valahol itt kaparnak el. Ezt üzenem a Lordok Házának. A Körtérnek. Gere-lyes Bandinak.

Hajnalban meghőmérőznek. Kihúzzák alólam a lepedőt. Egy lány fölém hajol. Kint még sűrű, fekete éjszaka van.

Visszaaludni már nem tudok. Hallgatom, amint csöpög az infúzió. Később, egy halványzürke csík a tenger íve alatt. Felerősödik az ajtócsapkodás, szobáról szobára közelednek. Takarítanak.

Kilenc óra után behozzák a reggelit. Ezt a kiskocsi nyöszörgéséből tudom. Felszáll a víz tükréről a pára, szép idő lesz, sütni fog a nap. Aztán, délfelé, a vizit. Egyik a másik után, az orvosok.

– Hogy érzi magát? – kérdezik. Felemelik, megnézik a lázlapomat.

Szalmaszálon szívom az ebédet. Kiver a verejték. A felét a bögrében hagyom.

Odakint sziporkázik a tenger. Fékeveszetten süt a nap. Csak már este lenne! Nem akarnak fogyni a látogatók. Futkosnak, kiabálnak, pardon! – hallom, ha rám nyit egyik-másikuk.

Végre besötétedik. Bejön az éjszakás nővér.

– Széklet? – kérdezi. Kiszellőzteti a folyosóról szivárgó süteményszagot. Végül, a hőmérőzés. Az altató.

– Eloltsam? – lekapcsolja a lámpát.

Kint már koromsötét éjszaka van.

Ma éjjel Györgyikéről álmodom. Áll a fal mellett, senki se kéri fel. Pedig nem csúnya lány: formás, kerekarcú. Akkoriban úgy mondtuk: molett. Csak hát őt nem kíséri a mamája. Egyedül jár Mimi nénihez.

– Jó kis csaj! – mondja Pista bácsi, a dobos. Hagyja, hogy belépjek a lába közé. Csak hát, ugye, mamlasz. Nem beszél, és valami furcsa savanyú – mi úgy mondtuk – pacsuli szaga van.

Össztánc után a fiúk hazakísérik a lányokat. Györgyinek van néhány jó lemeze, felkurb-
lizzuk a gramofont az ablaktalan házmesterlakásban. Gimnáziumba járunk mind a ketten,
nem túl gyakran, jobb ott a sötétben hallgatni Lantos Olivért, a régi, békebeli műdalokat.

Táncoltunk is, ott, a sötétben. „Bolondok is vagyunk” – búgta Karády. „Hogy a szí-
vünkre hallgatunk...” Hiába. Nem tudtam megszeretni őt. Legalábbis nem olyan kétség-
beesetten, ahogyan ő szeretett. „Sorsom, ha más” – így szólt az a dal – „nincs folytatás.”

Folytatás mindig van. Amikor dolgozni kezdtem, nem mentem vissza a Práter utcai la-
kásba. Azt hittem, véget ért ez az egyoldalú szerelem.

Most mégis róla, Németh Györgyikéről álmodom. Ő nem hagyott volna magam-
ra. Ő most is itt lenne velem. A neve még harminc év után is kint volt a kapuban. Nem
mertem bekopogni. Véletlenül pillantottam meg a hatoson. Nem volt egyedül, hárman
utaztak a peronon. Egy pillanatra mintha összevillant volna a szemünk. De nem, még-
sem. Valószínűleg tévedek. Mert azok hárman harsányan összenevettek, én pedig leszáll-
tam a Nyugatinál.

Látom magam. Mindig valahová sietek. Csak így, útközben tudom elviselni magam. Most
pedig ez a reménytelenség. Az infúzió csöpögése. A víz tükre a falon.

Vannak visszatérő jeleneim. Valami, amit olvastam egyszer, és most azt hiszem, hogy
velem esett meg. Ma is: mintha én lennék, aki huszonhét év után visszalátogat. Jaksicseva
kilenc, második emelet. Rémlik persze, hogy ez a vén partizán nem én vagyok. Hogy Kar-
dos Gyuri történetét álmodom.

Van úgy, hogy felszál a tengerről a pára. Ilyenkor kristálytiszta látom a régi dolgokat.
Például azt, hogy milyen nyomtalanul tűnnek el nagyszerű könyvek. Csodálatos emberek.

Ezek ketten itt vannak. Rám köszönnek.

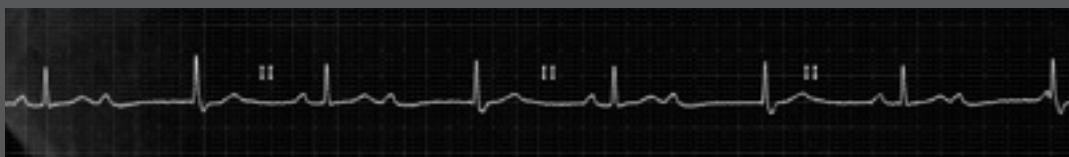
– Mi fogjuk tornáztatni! – mondják. Engem, aki mozdulni se tudok.

– Nem is fog! – felelik – ha nem kezdi el!

– Felülni! – és megragadnak a hónom alatt.

– Na, látja! – mondják. Megvárják, amíg kifújom magam. Holnap már fel fog állni!

Folyik rólam a verejték. Visszafektetnek, megveregetik a vállamat.

És ez most már így lesz. Mosdás, hőmérőzés, reggeli. Azután azok ketten megint beállítanak.

Elhalkul a zene, egyre kevesebbet álmodom. Néha eszembe jut, hogy volt egyszer ne-
kem is feleségem. Egy csinos fruska, zöldszemű, vidám. A haját hosszú – akkor úgy mon-
dúk: lófarcokba fogta. Lány, koromfekete volt a haja. Juliette Grécónak csúfolták őt az is-
kolában, persze mindez már franciául jut eszembe, keresnem kell a szavakat.

„Parlez-moi d’amour!” – duruzsolta a Gréco.

Azt hittük, soha nem ér véget ez a szerelem. Azután a sok árulás. A sok újrakezdés. Vé-
gül pedig a tömény magány itt a trópuson.

Hajnalban egyre tisztábban lát az ember. Réges-régi dolgok jutnak eszébe. Mindaz, ami történt. És amit nem lett volna szabad. Aztán, „la vie s'envole...” Milyen gyorsan elszállt ez az élet! Végiggondolom, és nem merem leírni a dolgokat.

Magamban kerestem a hibát világeletemben. Valami nagy baj lehetett velem, ha soha, sehol sem szerettek. Persze, ez így nem egészen igaz. Csak hát azok, akik felneveltek, nem tudták kimutatni az érzelmeiket. Akik ki tudták volna, elpusztultak a háborúban.

Később már nem is igényeltem a szeretetet. Mint egy kagyló, becsukódik minden hozzám hasonló gyerek. Talán már én sem szerettem az embereket.

Persze nem így van azért ez sem. Most, amikor már késő, szégyen-gyalázat, még kimutatni is megtanultam az érzelmeimet. Most, amikor már nincsen kinek.

Hát igen. Erre jó ez a nagy csend. Az, hogy ki vagyok szolgáltatva magamnak. Hogy nekem huszonnégy óra minden látogatónapom.

Ma már felállítottak. Már kapaszkodnom se szabad.

– Lépni! – szólnak rám. Én pedig – clopin-clopant – megmozdítom a lábamat.

Apám azt tanácsolta: történeteket írjak. Ő úgy mondta: elviselhető történeteket. Papírt kérek, ceruzát. Nagy munka, ideje belekezdenem. ■ ■ ■

■ ■ ■

Ferdinandy György (Budapest, 1935): író, irodalomtörténész.

